

2 Sňatečnost

V průběhu roku 2018 uzavřeli obyvatelé ČR celkem 54,5 tisíce nových manželství, o 1,9 tisíce více než v předchozím roce a nejvíce v rámci poslední dekády. Již pátým rokem v řadě přibýlo meziročně jak sňatků svobodných osob, tak rozvedených a ovdovělých. Zvýšila se také intenzita sňatečnosti, když při setrvání měr sňatečnosti z roku 2018 by před 50. rokem věku do prvního manželství vstoupilo 59 % mužů a 67 % žen a další sňatek by uzavřelo 45 % rozvedených mužů a 43 % rozvedených žen.

Počet sňatků měl od počátku 90. let 20. století klesající trend, který se zastavil v roce 2013, kdy bylo zaznamenáno historické minimum 43,5 tisíce uzavřených manželství. Posledních pět let počty nově vzniklých manželství meziročně rostly, v roce 2018 o 3,6 %. Celkem bylo za rok 2018 uzavřeno 54 470 sňatků, nejvíce od lokálního maxima (57,2 tisíce) v roce 2007. Početně přibýlo jak sňatků svobodných osob, tak rozvedených a mírně i ovdovělých.

Tři čtvrtiny ženichů a nevěst vstupují do manželství poprvé. V roce 2018 uzavřelo manželství 41 316 svobodných mužů (75,9 % z celkového počtu ženichů, o 3,3 p. b. více než v roce 2008) a 41 592 svobodných žen (76,4 % z celkového počtu nevěst, o 3,7 p. b. více než v roce 2008). Ve srovnání s rokem 2008 byl v roce 2018 počet prvních sňatků vyšší absolutně o 3,3 tisíce u mužů a o 3,5 tisíce u žen, oproti roku 2013 se jednalo o počet vyšší o 8,6 tisíce pro obě pohlaví. Podíl tzv. protogamních sňatků, kdy jde pro oba snoubence o první sňatek, byl v posledním sledovaném roce 67,2 %, přičemž v rozmezí mezi 63 % a 68 % se pohybuje již od poloviny 90. let 20. století.

Tab. 2.1 Sňatky podle pohlaví a pořadí, 2008–2018

	2008	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sňatky celkem	52 457	43 499	45 575	48 191	50 768	52 567	54 470
Pořadí sňatku muži: 1.	38 038	32 743	34 691	36 884	38 578	40 038	41 316
2.	12 092	8 452	9 203	9 142	9 987	10 326	10 815
3.	1 995	969	840	964	1 025	1 173	1 202
4.+	332	147	103	151	150	163	157
neznámé vyšší	x	1 188	738	1 050	1 028	867	980
Pořadí sňatku ženy: 1.	38 117	33 029	35 155	37 021	39 007	40 336	41 592
2.	12 084	8 265	8 845	9 182	9 611	10 126	10 552
3.	1 951	1 052	909	1 066	1 150	1 144	1 313
4.+	305	153	131	156	155	181	157
neznámé vyšší	x	1 000	535	766	845	780	856
Podíl opakovaných sňatků (%): muži	27,5	24,7	23,9	23,5	24,0	23,8	24,1
ženy	27,3	24,1	22,9	23,2	23,2	23,3	23,6

Pozn.: V roce 2013 došlo k úpravě Dotazníku k uzavření manželství (slouží jako jeden z podkladů pro vyplnění Hlášení o uzavření manželství), kdy byla Ministerstvem vnitra ČR vypuštěna mj. otázka na pořadí manželství. Nejistěné údaje tak ČSÚ posledních šest let uvádí jako samostatnou kategorii.

Počet sňatků vyššího pořadí je ve srovnání s prvními sňatky dlouhodobě zhruba třetinový a zahrnuje tak z celkového počtu sňatků přibližně jednu čtvrtinu. Druhý či další sňatek uzavřelo v roce 2018 celkem 13 154 mužů a 12 878 žen, o 625 mužů a 647 žen více než v roce 2017. Relativní meziroční přírůstek tak byl v roce 2018 u obou pohlaví vyšší než v případě sňatků prvního pořadí (+5,0 % u mužů a +5,3 % u žen). Při porovnání s rokem 2013 bylo opakovaných sňatků u mužů i u žen o 2,4 tisíce více, naopak oproti roku 2008 šlo o počet nižší, v případě mužů o 1,3 tisíce a v případě žen o 1,5 tisíce. U většiny opakovaných sňatků bývá uváděno pořadí druhé (tab. 2.1).

Opakované sňatky se ve většině případů týkají sňatků rozvedených osob. V roce 2018 tvořili rozvedení 23 % snoubenců u ženichů i nevěst. Ovdovělí vstupují do nového manželství zřídka. V roce 2018 tak učinilo 452 vdovců a 603 ovdovělých žen. Zatímco u rozvedených osob je druhým snoubencem v páru většinou také

rozvedený (v roce 2018 u mužů z 58,0 % a u žen z 60,0 %), v případě ovdovělých snoubenců se jedná častěji o sňatek s rozvedeným (v roce 2018 u mužů 71,2 %, u žen 69,3 %).

Tab. 2.2 Sňatky podle rodinného stavu snoubenců, 2008–2018

	2008	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rodinný stav muže: svobodný	38 038	32 743	34 691	36 884	38 578	40 038	41 316
rozvedený	13 779	10 339	10 466	10 876	11 758	12 080	12 702
ovdovělý	640	417	418	431	432	449	452
Rodinný stav ženy: svobodná	38 117	33 029	35 155	37 021	39 007	40 336	41 592
rozvedená	13 605	10 005	9 949	10 637	11 206	11 672	12 275
ovdovělá	735	465	471	533	555	559	603
Sňatky dvou svobodných (protogamní)	32 830	28 877	30 785	32 689	34 284	35 574	36 593
Opakované sňatky (pro oba snoubence)	9 132	6 604	6 514	6 975	7 467	7 767	8 155

Z hlediska demografických charakteristik si jsou snoubenci dlouhodobě poměrně podobní. V roce 2018 celkem 80,8 % sňatků (44,0 tisíce) uzavřely osoby stejného rodinného stavu, přičemž v 67,2 % případů (36,6 tisíce) se jednalo o sňatek dvou dosud svobodných a v 13,5 % (7,4 tisíce) dvou rozvedených osob. Více než polovina snoubenců (51,8 % z těch, u kterých byla zjištěna⁷ úroveň nejvyššího dokončeného vzdělání) vstupovala do manželství s partnerem shodného stupně vzdělání, nejčastěji se jednalo o osoby se středním vzděláním s maturitou (4,8 tisíce sňatků). Velké rozdíly se mezi manželi nevyskytovaly ani z hlediska věku, kdy ženichové byli v průměru o tři roky starší než nevěsty⁸. Zhruba polovina snoubenců (52,4 %) vstoupila do manželství se vzájemným věkovým rozdílem 0–3 roky, přičemž stejného věku bylo celkem 10,5 % manželů, 16,6 % tvořily páry s jednoletým věkovým rozdílem, 13,6 % s dvouletým a 11,6 % s tříletým věkovým rozdílem. Častěji bývá starší muž, v roce 2018 tvořili starší ženichové 67,7 % ze všech novomanželů.

Tab. 2.3 Sňatky podle vzdělání snoubenců (%), 2018

Vzdělání ženicha	Vzdělání nevěsty					
	celkem	základní	střední bez maturity	střední s maturitou	vyšší odborné	vysokoškolské
Celkem	100,0	5,7	18,4	38,2	4,5	33,3
základní	4,5	1,9	1,2	1,0	0,1	0,3
střední bez maturity	29,5	2,5	12,2	10,7	0,9	3,3
střední s maturitou	38,8	1,2	4,2	20,5	1,9	10,9
vyšší odborné	2,3	0,0	0,1	0,7	0,7	0,8
vysokoškolské	24,8	0,1	0,6	5,3	0,9	17,9

Pozn.: Pouze sňatky, u nichž byl znám údaj o nejvyšším dokončeném vzdělání ženicha i nevěsty.

V průběhu kalendářního roku jsou sňatky obyvatel ČR rozloženy velmi nerovnoměrně (tab. 2.4). Minimální je jejich počet v zimních měsících (prosinec až únor), naopak nejraději volí snoubenci datum sňatku v období měsíců červen až září. Celkově bylo v roce 2018 od června do září uzavřeno 69 % všech sňatků. Nejvíce svatebních obřadů se konalo v červnu (10 717 sňatků) a v srpnu (10 638 sňatků).

Měřeno hodnotou měsíčního indexu, který eliminuje vliv různého počtu dnů v měsíci a vypovídá o vztahu měsíčního počtu sňatků (při přepočtu na stejný počet dní) k jejich počtu v průměrném měsíci daného roku, bylo v červnu 2018 uzavřeno sňatků 2,40krát více a v srpnu 2,30krát více (než v průměrném měsíci). Nadprůměrné byly dále již jen měsíce září (index 2,03) a červenec (index 1,56). Naopak nejnižší index pro měsíc leden byl na úrovni 0,18, tj. pod jednou pětinou, následován měsíci prosinec (index 0,28) a únor

⁷ Údaj o vzdělání je od roku 2007 dobrovolným údajem. Následkem změny Dotazníku k uzavření manželství v roce 2013 došlo k výraznému navýšení počtu nezjištěných údajů. V roce 2018 nebyl údaj o vzdělání uveden u 30 767 ženichů a 30 899 nevěst, homogenita vzdělání nemohla být posouzena u 31,2 tisíce sňatků.

⁸ Průměrný rozdíl věku ženicha v dokončených letech a věku nevěsty v dokončených letech.

(0,30). Na tomto rozložení se ve sledovaném desetiletí nic zásadního nezměnilo. Významnější proměnou si však z dlouhodobého hlediska prošel měsíc květen. Zatímco v minulosti byl pod vlivem květnové pověry („svatba v máji – nevěsta na máry“ či obdobného znění) jedním z nejméně oblíbených měsíců a ještě v roce 2002 se nacházel pod úrovní 40 % průměrného měsíce, postupně jeho měsíční index rostl⁹. V roce 2018 činil 0,83 a květen byl čtvrtým nejsilnějším měsícem na počet uzavřených manželství. Sezónnost bývá ještě výraznější, posuzujeme-li pouze protogamní sňatky. V roce 2018 bylo v červnu uzavřeno 2,50krát více a v srpnu 2,41krát více sňatků dvou dosud svobodných osob, než byl průměr roku. U opakovaných sňatků dosahovaly měsíční indexy maximálně na 2,04 (a 2,02). Nižší variabilitu měsíčních indexů u sňatků vyššího pořadí dokládá i minimální hodnota indexu pro leden (0,28 v roce 2018). V zimních měsících tak bývá mezi novomanželi relativně více rozvedených či ovdovělých než například v létě.

Z hlediska dne v týdnu dlouhodobě dominuje u sňatků sobotní termín. V roce 2018 bylo v sobotu sezdáno více než 69 % všech párů, dalších 21 % pak v pátek. Vůbec nejsilnějším dnem na počet uzavřených manželství byla v roce 2018 sobota 18. 8. 2018 s 3 259 sňatky, následovaná sobotou 16. 6. 2018 s počtem 1 957 sňatků. Stejně tak na začátku sledovaného období, v roce 2008, bylo nejoblíbenější datum srpnové. Jednalo se netypicky o pátek 8. 8. 2008 a srpen s pěti sobotami a výjimečným pátečním datem se stal co do procentního zastoupení suverénně nejsilnějším měsícem na oddávky (měsíční index 2,49). Vliv počtu sobot v měsíci a číselně zajímavých dat připadajících (zejména) na sobotu či pátek byl ve statistice vidět i v jiných letech.

Tab. 2.4 Sezónnost sňatečnosti, 2008–2018

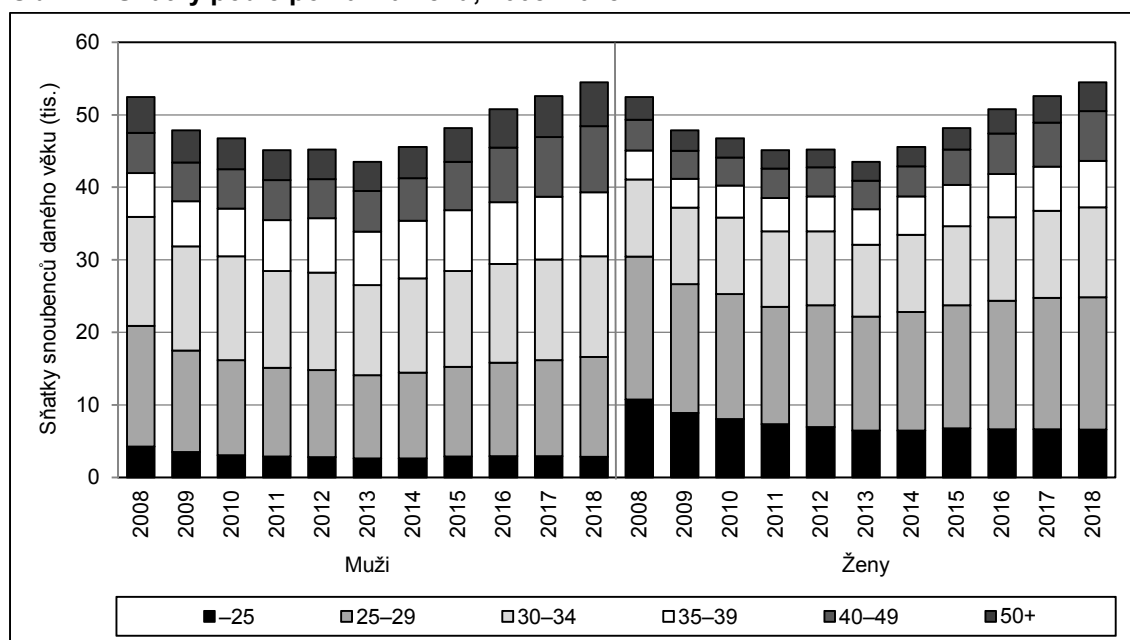
Měsíc	Absolutní počet sňatků			Měsíční index*						
	2008	2013	2018	2008	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Leden	1 054	704	827	0,24	0,19	0,25	0,23	0,22	0,20	0,18
Únor	1 765	980	1 247	0,42	0,29	0,38	0,31	0,30	0,28	0,30
Březen	2 336	1 661	1 618	0,53	0,45	0,42	0,38	0,31	0,34	0,35
Duben	4 830	3 264	3 614	1,12	0,91	0,93	0,87	0,98	0,85	0,81
Květen	2 550	2 464	3 819	0,57	0,67	0,74	0,89	0,72	0,76	0,83
Červen	9 017	8 320	10 717	2,10	2,33	2,27	2,12	2,20	2,07	2,40
Červenec	5 823	5 990	7 224	1,31	1,62	1,52	1,65	1,89	2,23	1,56
Srpen	11 089	7 797	10 638	2,49	2,11	2,27	2,16	1,76	1,64	2,30
Září	7 018	6 786	9 068	1,63	1,90	1,79	1,79	2,03	2,23	2,03
Říjen	3 554	2 761	2 780	0,80	0,75	0,72	0,88	0,89	0,70	0,60
Listopad	2 105	1 632	1 609	0,49	0,46	0,42	0,40	0,41	0,43	0,36
Prosinec	1 316	1 140	1 309	0,30	0,31	0,29	0,32	0,28	0,28	0,28

* Jedná se o očištěný index (přepočten na stejný počet dnů).

Více než polovina snoubenců se nachází ve věku mezi 25–34 lety (obr. 2.1), v roce 2018 bylo tohoto věku 50,7 % ženichů a 56,2 % nevěst. V rámci pětiletých věkových skupin převládali u mužů na počátku sledovaného období, v roce 2008, 25–29letí, od roku 2009 pak 30–34letí. Ti v roce 2018 tvořili 25,5 % všech snoubenců, absolutně jich bylo 13 881. V případě žen byla každoročně po celé desetileté období nejpočetnější věková skupina 25–29letých, v roce 2018 tvořila 33,5 % všech nevěst (absolutně 18 225). Věková struktura snoubenců se přitom v čase měnila směrem ke zvyšujícímu se počtu snoubenců ve věku 35 a více let a naopak klesajícímu počtu snoubenců mladších 25 let, tedy v souladu s vývojem věkové struktury celé populace¹⁰ a důsledkem odkládání vstupu do manželství do vyššího věku. Podíl nevěst do 25 let se mezi roky 2008 a 2018 snížil z 20,5 % na 12,2 %, ženichů téhož věku z 8,2 % na 5,3 %. Naopak podíl 35letých a starších nevěst se změnil z 21,7 % na 31,6 % a u ženichů z 31,5 % na 44,0 %.

⁹ Prozatím nejvýše, na 0,89, dosáhl květnový index v roce 2015, což pravděpodobně souviselo s atraktivním datem 15. 5. 2015, které připadlo na pátek, a pěti sobotami v měsíci.

¹⁰ Více v kapitole Obyvatelstvo podle věku a rodinného stavu.

Obr. 2.1 Sňatky podle pohlaví a věku, 2008–2018

V roce 2018 se meziročně zvýšil nejen počet sňatků, ale také intenzita sňatečnosti. Úhrnná sňatečnost svobodných neboli prvosňatečnost, která vyjadřuje podíl osob, jež by při zachování řádu sňatečnosti, úmrtnosti a zahraničního stěhování svobodných uzavřely před dovršením 50. roku věku první sňatek, v roce 2018 dosahovala hodnoty 58,8 % u mužů a 66,9 % u žen. Podobná úroveň prvosňatečnosti byla naposledy zaznamenána o deset let dříve, v roce 2008 (u mužů 59,6 %, tj. o 0,8 p. b. více než v roce 2018; u žen 66,1 %, o 0,8 p. b. méně než v roce 2018). V mezidobí nejprve prvosňatečnost v letech 2008–2013 klesala, v roce 2013 dosáhla historicky nejnižší úrovně (51,4 % u mužů a 59,0 % u žen, tj. o 7,4 p. b., resp. 7,9 p. b. méně než v roce 2018). Od roku 2014 hodnoty ukazatele naopak každoročně rostly, v roce 2018 v případě mužů meziročně o 1,2 p. b. a u žen o 1,4 p. b. Průměrný věk mužů a žen při prvním sňatku dosahoval v roce 2018 hodnot 32,2 let pro muže a 29,8 let pro ženy. Ve srovnání s rokem 2008 byl u ženichů vyšší o 0,7 roku a u nevěst o 1,0 roku. Od počátku 90. let 20. století se průměrný věk svobodných novomanželů rychle měnil ve směru posunu do vyššího věku, v rámci poslední sledované dekády rostl však už jen na začátku období a od roku 2012 u obou pohlaví v podstatě stagnoval.

Tab. 2.5 Sňatečnost svobodných, 2008–2018

Ukazatel	2008	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prvosňatečnost (%): muži	59,6	51,4	53,1	55,1	56,2	57,6	58,8
ženy	66,1	59,0	60,8	62,4	64,3	65,4	66,9
Průměrný věk při 1. sňatku: muži	31,4	32,3	32,3	32,4	32,2	32,2	32,2
ženy	28,8	29,8	29,8	29,8	29,9	29,8	29,8
Podíl svobodných mužů (%) ve věku: 25	92,5	94,9	94,8	94,2	93,9	93,6	93,3
30	70,0	77,7	77,0	75,8	74,7	73,9	72,8
35	52,8	61,6	60,4	59,2	58,1	57,2	56,4
40	45,1	53,6	52,1	50,6	49,5	48,5	47,5
45	41,9	50,2	48,6	47,0	45,6	44,4	43,3
Podíl svobodných žen (%) ve věku: 25	80,9	87,5	87,3	86,5	85,9	85,3	84,4
30	53,4	63,0	62,2	60,9	59,8	58,9	57,9
35	41,2	49,4	47,9	46,8	45,4	44,3	43,3
40	36,8	44,1	42,3	41,1	39,4	38,3	37,1
45	34,8	42,0	40,2	38,7	37,0	35,8	34,4

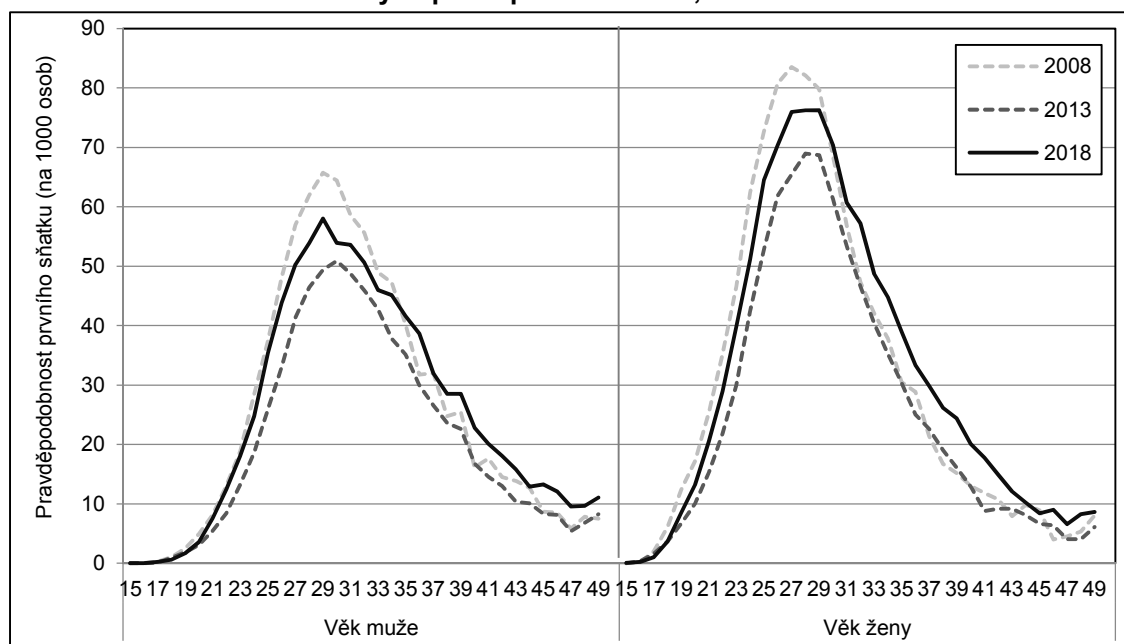
Pozn.: Údaje vychází z jednovýchodných tabulek sňatečnosti svobodných.

Posun uzavření prvního manželství do pozdějšího věku mezi rokem 2008 a 2018 dokumentují také změny podílů svobodných v jednotlivých věcích (tab. 2.5; údaje dle tabulek sňatečnosti). Mezi danými roky se podíly svobodných zvýšily v případě mužů ve všech věcích, nejvíce ve věku 34–36 let (o 7 %), v případě žen nejvíce ve věku 29–32 let (o 8 %) a pouze u mladších 40 let. V posledním pětiletém období mají podíly svobodných obecně ve všech věcích klesající trend u mužů i u žen, odrážejíce rostoucí intenzitu sňatečnosti, u starších žen podíly svobodných do roku 2018 poklesly až mírně pod úroveň z roku 2008.

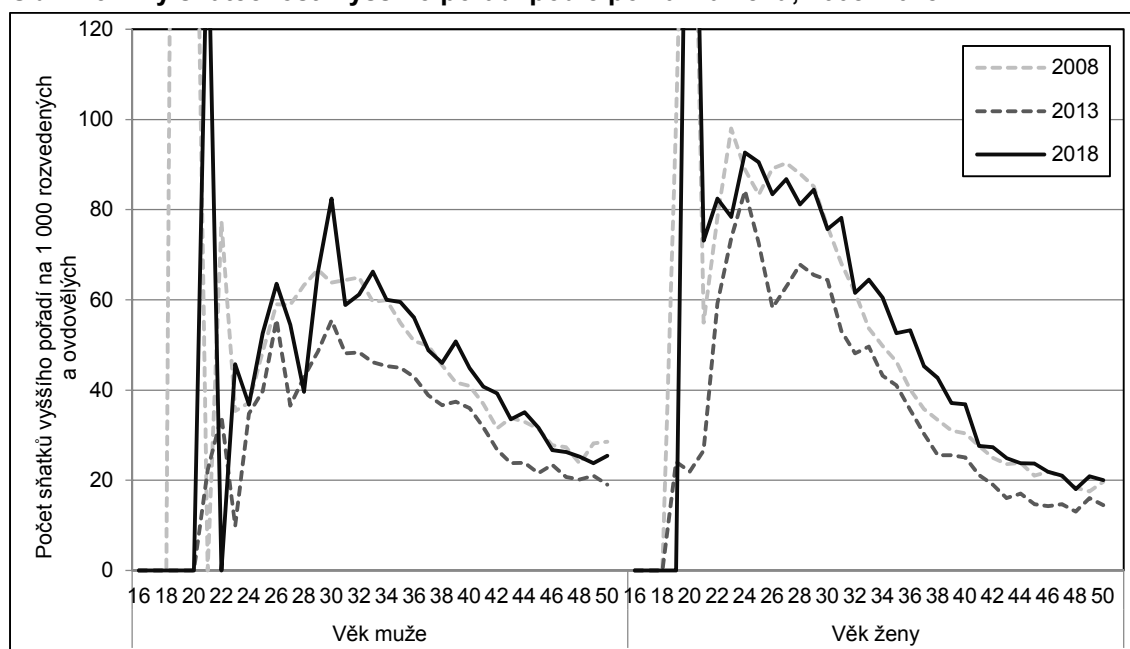
S největší intenzitou vstupovali do prvního manželství v roce 2018 muži ve věku 29 let, kdy uzavřelo sňatek více než 58 z tisíce svobodných mužů, a ženy ve věku 27–29 let se stejnou úrovní 76 ‰ v každém věku. V případě mužů šlo o intenzitu meziročně vyšší, dokonce nejvyšší od roku 2009, u žen byla maxima z let 2017 a 2018 srovnatelná (vrchol v roce 2017 byl užší, pouze ve věku 27 let). Věk, kdy sňatečnost svobodných kulminuje, se v průběhu sledovaného desetiletí významně neměnil. U mužů věk 29 let vystřídala na vrcholu třicítka pouze v letech 2013 a 2015, u žen se maximum převážně drželo na 27 letech, v roce 2007, 2013 a 2015 připadlo na věk 28 let, v roce 2014 až na 29 let. Ve srovnání s rokem 2008 (kdy sňatečnost sahala nejvýše až k 66 ‰ u mužů a 84 ‰ u žen) byl vrchol sňatečnosti v roce 2018 o něco níže, snížila se mírně sňatečnost u mladších osob a naopak se výrazněji zvýšila ve starším věku (od 30 let výše). V posledních letech růst prvosňatečnosti zaznamenaly v podstatě všechny věkové skupiny (vyjma kolísavého vývoje sňatečnosti ve věku 16–19 let, která je obecně velmi nízká). Zvyšování celkové intenzity prvosňatečnosti v letech 2014–2018 tak nebylo pouze realizací dříve odkládaných sňatků, ale spíše odrazem obecného zvýšení sňatečnosti svobodných.

Obr. 2.2 Sňatečnost svobodných podle pohlaví a věku, 2008–2018

Pozn.: Údaje vychází z jednovýchodných tabulek sňatečnosti svobodných.

Sňatečnost vyššího pořadí (tj. rozvedených a ovdovělých osob) má jiný věkově specifický profil (obr. 2.3). Nejvyšší intenzitu opakované sňatečnosti vykazovali v průběhu sledovaných deseti let rozvedení/ovdovělí mezi 18. a 21. rokem věku, nicméně díky malé četnosti událostí míry výrazně kolísaly. S rostoucím věkem měla sňatečnost rozvedených či ovdovělých vždy klesající trend, u žen strmější než u mužů. Rok 2013 představoval stejně jako u prvních sňatků rok s nejnižšími mírami sňatečnosti, kdy v předcházející pětiletce se sňatečnost snižovala a v následující zvyšovala. Při porovnání s rokem 2008 byly v roce 2018 mírně vyšší míry opakované sňatečnosti u mužů ve věku 33–42 let, v případě žen zejména mezi 33. a 40. rokem věku.

Obr. 2.3 Míry sňatečnosti vyššího pořadí podle pohlaví a věku, 2008–2018

Pozn.: Míry opakované sňatečnosti jsou konstruovány v III. hlavních souborech událostí, kdy střední stav rozvedených/ovdovělých je vypočten jako průměr dvou koncových stavů.

Vzhledem ke skutečnosti, že opakované sňatky jsou uzavírány téměř výhradně rozvedenými osobami, hodnotí se celková intenzita opakované sňatečnosti zpravidla úrovní sňatečnosti rozvedených vycházející z měr sňatečnosti podle doby uplynulé od rozvodu. Ta v roce 2018 již pátým rokem v řadě meziročně rostla, relativně dokonce o něco výrazněji než sňatečnost svobodných. Při setrvání měr sňatečnosti rozvedených podle délky trvání manželství by v roce 2018 uzavřelo další manželství 45,0 % rozvedených mužů a 43,4 % rozvedených žen (meziroční nárůst byl 6,0 % u mužů a 6,4 % u žen). Nejnižší úroveň sňatečnosti rozvedených, zaznamenaná v roce 2013, činila 34,7 % u mužů a 33,5 % u žen. Na počátku sledovaného období, v roce 2008, byla na podobné úrovni jako v roce 2018 (resp. u mužů o 0,5 p. b. nižší a u žen o 0,6 p. b. vyšší než v roce 2018).

Tab. 2.6 Sňatečnost rozvedených, 2008–2018

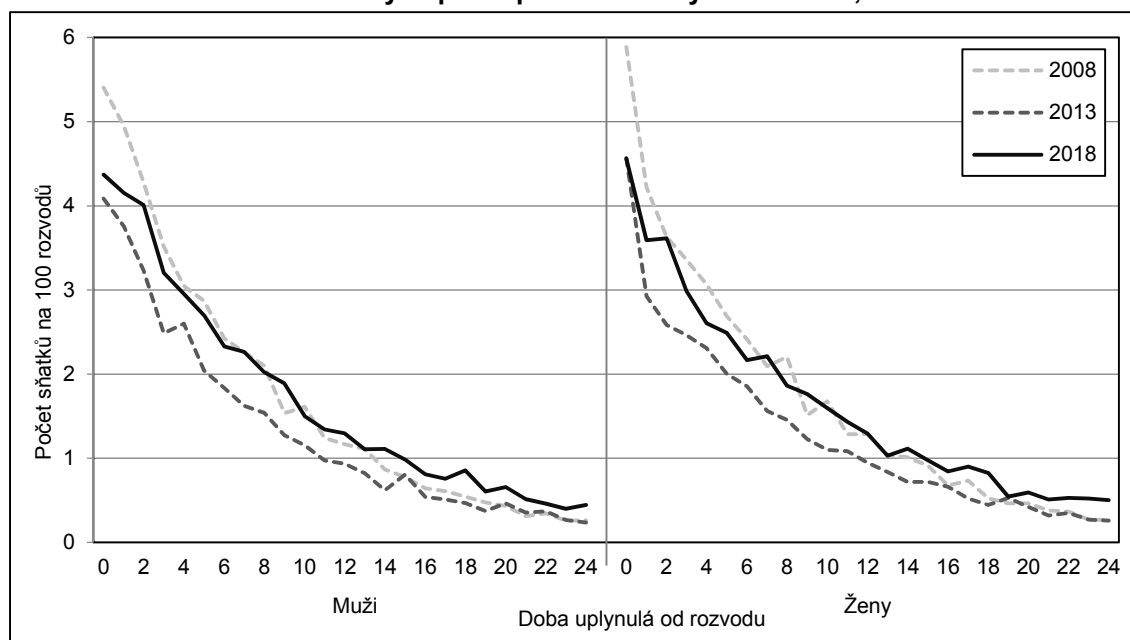
Ukazatel	2008	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sňatečnost rozvedených (%): muži	44,5	34,7	35,4	37,2	40,7	42,5	45,0
ženy	44,0	33,5	33,6	36,3	38,7	40,8	43,4
Průměrná doba mezi rozvodem a sňatkem (roky): muži	7,5	8,0	8,1	8,2	8,4	8,6	8,8
ženy	7,8	8,3	8,5	8,6	8,9	9,0	9,1
Míry sňatečnosti mužů podle doby od rozvodu: 0–1	5,2	3,9	3,8	3,8	4,2	4,2	4,3
2–3	3,9	2,8	3,1	3,2	3,4	3,7	3,6
4–5	3,0	2,3	2,3	2,4	2,6	2,7	2,8
6–9	2,1	1,6	1,6	1,7	1,9	1,9	2,1
10–14	1,2	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,3
15–19	0,6	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8
20–24	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5
Míry sňatečnosti žen podle doby od rozvodu: 0–1	5,1	3,8	3,5	3,8	3,9	3,9	4,1
2–3	3,5	2,5	2,6	2,7	2,9	3,1	3,3
4–5	2,9	2,1	2,2	2,2	2,3	2,4	2,5
6–9	2,1	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	2,0
10–14	1,3	0,9	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3
15–19	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8
20–24	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5

Pozn.: Průměrná doba mezi rozvodem a dalším sňatkem je vypočtena z rozložení intenzit sňatečnosti rozvedených podle doby od rozvodu.

Úhrnná sňatečnost rozvedených je mírně vyšší u mužů než u žen. Rozdíl vzniká v kratších délkách od rozvodu (do 5 let včetně), kdy rozvedení muži uzavírají nový sňatek o něco častěji než ženy (obr. 2.4). Sňatečnost rozvedených je přitom nejvyšší právě v době krátce po rozvodu, s rostoucí dobou uplynulou od rozvodu sňatečnost rozvedených plynule klesá. V dalších délkách (po 6 a více letech od rozvodu) se sňatečnost rozvedených mužů a žen přitom již téměř neliší. Průměrná doba mezi rozvodem a dalším sňatkem v roce 2018 se v porovnání s rokem 2017 zvýšila o tři desetiny roku na 8,8 let v případě mužů a o jednu desetinu roku na 9,1 let v případě žen. Ve srovnání s rokem 2008 byla delší o 1,3 roku u mužů i u žen. Prodloužení intervalu mezi rozvodem a novým sňatkem bylo způsobeno zejména poklesem sňatečnosti v kratších délkách po rozvodu a jejím růstem v intervalu 15 a více let od rozvodu.

Obr. 2.4 Sňatečnost rozvedených podle pohlaví a doby od rozvodu, 2008–2018

Již více než dvě desetiletí statistika ukazuje, že zhruba v jedné desetině sňatků obyvatel ČR je alespoň jeden ze snoubenců cizí státní příslušník. V roce 2018 bylo takových sňatků 5 371, tj. 9,9 % z celkového počtu, při maximu v roce 2014 dokonce 11,4 %. Ve většině případů se jedná o smíšené sňatky, kdy jeden ze snoubenců je český státní občan¹¹ a druhý má jiné než české státní občanství. Sňatků dvou cizích státních občanů¹² eviduje ČSÚ v řádu několik set ročně – nejvyšší byl jejich počet v roce 2018 a to 508. Představovaly tak pouze 0,9 % z celkového počtu sňatků. Mezi sňatky, kde byli oba snoubenci cizinci, dlouhodobě převažují sňatky dvou Ukrajinců. V roce 2018 jich bylo 103, za nimi v těsném pořadí následovaly sňatky dvou Slováků (100) a dále Rusů (43).

Tradičně je více cizinců mezi ženichy než mezi nevěstami. V posledním sledovaném roce bylo mezi ženichy 5,9 % cizinců (absolutně 3 188) a mezi nevěstami 4,9 % cizinek (2 691). Ženichem-cizincem, který si bral za manželku ženu s českým státním občanstvím, byl v roce 2018 nejčastěji občan Slovenska (940 sňatků), dále občan Německa (234 sňatků) a Velké Británie (176 sňatků). Pokud do manželského svazku vstupoval ženich s českým státním občanstvím a cizinka, šlo v roce 2018 nejčastěji o ženu se státním občanstvím Slovenska (899 sňatků), dále Ukrajiny (475) a Ruska (171). Skladba ženichů s cizím státním občanstvím bývá mnohem pestřejší než u nevěst-cizinek. Zatímco první tři nejpočetnější skupiny cizinců u ženichů zahrnovaly v roce 2018 polovinu ze všech sňatků Češky s cizincem, u nevěst-cizinek to bylo téměř 71 %.

¹¹ Statistika ale již neumožňuje sledovat, zda jde o občana ČR, který nikdy neměl jiné státní občanství, či zda jde o naturalizovaného občana.

¹² Alespoň jeden ze snoubenců měl ale v ČR registrovaný trvalý nebo přechodný pobyt, proto byl sňatek zahrnut mezi sňatky obyvatel ČR.

Tab. 2.7 Sňatky podle státního občanství snoubenců, 2008–2018

	2008	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sňatky alespoň s 1 cizincem	4 394	4 086	5 215	5 170	5 153	5 093	5 371
- podíl na všech sňatcích (%)	8,4	9,4	11,4	10,7	10,2	9,7	9,9
Sňatky - žena ČR + cizinec	2 585	2 370	3 048	3 016	2 870	2 654	2 680
státní občanství muže: Slovensko	728	667	717	773	899	893	940
Německo	251	238	361	345	303	252	234
Velká Británie	263	182	256	260	209	180	176
Sňatky - muž ČR + cizinka	1 649	1 473	1 802	1 802	1 890	1 994	2 183
státní občanství ženy: Slovensko	787	710	830	807	847	889	899
Ukrajina	305	240	213	263	310	361	475
Rusko	93	108	155	160	138	160	171
Sňatky - oba cizinci	160	243	365	352	393	445	508
z toho: oba Ukrajinci	25	51	80	88	91	90	103
oba Slováci	18	20	31	42	38	51	100
oba Rusové	16	28	39	28	34	44	43

Pozn.: Výběr a řazení občanství podle četnosti v roce 2018.

